

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

XXIX. De voto reiiciendarum dignitatum, & contentione S. Ignatij, in iis ab
Soc. repellendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

matia, nulla Hispania, Italia nulla, nulla Germania aut Gallia, sed una Societas, vnus in omnibus Deus, omnes in vno Domino Iesu Christo, cuius membra estis. Quod autem sermo de armis principum vario Marte pugnantium, poterat affectus partium in audientes influere, partibus illis obnoxios; vetuit omnino domi talia iactari. Ad hæc cuique plurimum commendauit, Christum in aliis vnum attenderent tanquam eius spiranti expressum imagine, vt defixo in speciem tantæ pulchritudinis oculo, nullum præterea in iis possent naturæ aut morum, aut ingenij errorem discernere, & quod est consequens, auersi, aut contracti quæ inde nascuntur animi frigora deuitarent: iudiciorum item discrepantiam vehementer damnat quod consueuerint sequaces habere voluntates, vt ventorum impullum maria: quia vero id habent priuatæ rationes, vt affectum omnem ab aliis auulsum sibi penitus vindicent, & competitores diuidit ambitus, adeoque interdum etiam committit manifesta æmulatione; vno superiorum maiorum iudicio dispensari inter nos loca, officia, ministeria gradusque voluit, cunctaque illorum ex arbitrio suspendens, nullum ambitioni, & nundinationi locum, nihil possessioni, & præscriptioni residuum fecit. Si quibus vero innasceretur quædam animi rabigo, aut offensuscula verborum etiam perleues, plectebat eas tam acriter, vt reum corrigeret alios terreret: sic vnus ex præcipuis patribus pœna grauissima inconsiderantiam castigauit, quod phrenetici domi ægrotantis, foris per iocum deliria retulisset. Quanto acerbius fuissent si quibus excideret narrare quæ in aliorum contemptum, aut dedecus verterent. Dissidiorum denique fatores, & dissensionum artifices, linguæ bicipitis venenato telo alios inuicem proritantes, vt deprehenderat, mox veluti pestes expellebat. Inter quos fuit, de quo dimittendo cum Patres duodecim conuenissent; & ne qua vrbi offensio præberetur, decem ex iis retinendum, & emendandum iudicarent, duo reliqui dimittendum; vir sanctus contra morem suum pluribus adhærendi, duobus accessit, aiens Romæ nulla re grauius ciues posse offendi, quam si accepissent nos dissidiis laborare, & eorum auctores stolidam patientiam tolerari. Par tulit præmium alius qui vt Romam venit, de Simone Rodericio cuius fuerat viæ comes, quædam effudit, tanti viri virtute indigna, quæ vbi accepit Ignatius expiscari ab imo rem totam ex veris certisque statuit, nihilque competit, præter expertes culpæ omnis chimeras, & nebulas imaginosi hominis, interpretatione laua falso in crimina detortas: quare obrectatorem ad palinodiam adactum, etsi erat vir doctus, & raræ ad concionandum facultatis inexorabilis dimisit.

XXIX.

De voto reijciendarum dignitatum, & conuentione S. Ignatii in iis ab Soc. repellendis.

Nexum hunc duplicem eumque grauissimum quo cum iis qui regunt Obedientia; charitate mutuo iungimur; coronat ornâtque tertius Deum spectans, in eumque contendens, quem postremum ex paucis referam, quæ inter multa Societatis conseruandæ præsidia S. Ignatius tradidit. Est vero mens ab concretione fumoque humanarum rationum pura, & libera; id vnum viuendo, agendoque ardens & ambiens, vt vni placeat diuinæ bonitatis,

nitati, eiusque gloriæ famuletur. Fas ergo nemini strenuè quamlibet atque magnificè Ordinis splendori, & proximi bono insudarit, mercedis quicquam admittere, vel honorarium aliquod expectare, vt per hanc animi comparationem tum Deo sanctius, tum hominibus gratius, tum nobis constantius operam locemus, quisquis enim Deo laborat vni, quicquid eximie patrauit, nihil se vnquam egisse tanto dignum munerario reputabit. In qua spei cuiusuis caducæ abdicatione primas tenet dignitatum fuga, quæ tam sanctè nobis imperatur, vt sacrilegum sit apud nos, illas ambire si domesticae sint; si externæ, oblatas admittere, nisi præcepto summi Pontificis imponantur. Hoc enim propositum Professi omnes voto firmant, cuius formam ac modum S. Ignatius Constitutionum parte decima descripsit. Nam vt primum vix nata Societas prodiit, cum multi ex ea ad infulas, ipsamque purpuram apud Pontificem optarentur, nihilo lentius iis Principum votis Ignatius obstetit, quam si subituris in Societatem honoribus, eodem aditu exulatura esset Christi humilitas; quo factò docuit successuros sibi Præpositos in simili causa quid sequi deberent. Quod autem ad promouendas spes quæ nouæ affulserant, reuocandæ ad Rom. Ecclesiam Æthiopiæ, Iulius III. Patriarcham, & duos Episcopos, è Societate Regi Lusitanæ concessisset, voluit sanctus perèni suo testimonio constare, nihil ab se omissum quo id ab Societate auerteret, multo longuis abfuisse, vt electioni illi blandimento illectus profecturi ex ea boni assensum præberet. Sic in decimam partem Constitutionum, *In Patriarchatu*, inquit, & *Episcopatibus Æthiopiae admittendis, resisti non potuit*. Et aliquanto post, *resisti non potuit*. Quæ verba hoc sensu exponit Hieronymus Natalis, *resistendi aiunt, modus defuit voluntati & præcepto summi Pontificis; solus enim ille potest Societatem compellere*. Ac resistendi mensuram definiens quam præiuit Fundator, & iubet Institutum ab Societate adhiberi, *Omnes igitur modi ait, & rationes resistendi, & impediendi, sunt excipiendæ, & exercendæ, omnis lapis, vt aiunt, mouendus ne dignitas accipiatur, nec desistendum, vel animus est deponendus, donec omnis industria nos deficiat: quod nunquam esse debet nisi quando diserte obligabit sedes Apostolica ad mortale peccatum, nec admittere vllam planè excusationem volet*. Hanc Fundatoris sancti constantiam iuuat in aliquibus spectare. Claudium Iaium Tergesteni Ecclesiæ petebat dari Episcopum Rom. Rex ferdinandus, effecit primum Ignatius vt Iaius ipsemet supplici ad Paulum tertium libello potentissimis rationibus deprecaretur ab se illam dignitatem: rationibus adscripsit preces Societatis vniuersæ cum Iaioenixè flagitantis, ne qui Societati parens extiterat, vitam ei quam imperteriat auferret, quod futurum omnino erat, si primigenio quo solo viueret, spiritu priuari hanc sineret. Proximo deinde post triduum, sacri Senatus suffragio cum res esset vltimum decernenda, bonam eius partem in eam secum sententiam adduxit, vt dignitates in Societatem inuehi non probarent, omnes enim seorsum adiuit Cardinales duobus exceptis, quod esset alter in confessu de negotio relaturus, alter Episcopatum quem recu-

fauerat facti pœnitens resumpſisset : sed cum nihilominus animaduerte-
 ret , multos vtilitatibus Ecclesie , quam Societatis vna & Ecclesie damnis
 plus moueri , differri negotium prudenter impetrauit , atque interea tam
 supplicibus , & tristibus literis , & suasionibus regem fatigauit , vt desiste-
 rit ab ea cogitatione , & iam metu , Societatem periculo liberarit. Ali-
 quot post annis idem Ferdinandus Petrum Canisium ab Iulio tertio posce-
 bat Viennensem creati Episcopum ; sed egit tam valide , tantoque dictorum
 pondere apud sapientissimum Pontificem vir sanctus , vt polliceretur Ponti-
 fex inuito Ignatio non promouendum Canisium. At iacobus Lassus regis
 Romæ Orator videns frustra fore si expectaretur Ignatij assensus , vrgebat
 vehementer præcepto Canisium adigi ad subeundum muneri delato , etiam
 Ignatio reluctante. Negauit præcisè Pontifex se facturum , his verbis. Haud-
 quaquam verò , sunt enim nobis necessarij , hoc est , vt explicuit postino-
 dam Cardinalis à S. Cruce , dissolueretur Ordo tanta in Ecclesie obsequia
 opportunitatis , si ambitioni panderetur in illum accessus quam dubio procul
 dignitates secum essent in eum illatura. Quod longo prospectu cauens Igna-
 tius , prudenter illas , & fortiter à nobis arcebat , sollicitus potius , malorum
 ingentium quæ consecutura , processu annorum ex iis essent ; quam boni
 tenuis præsentis specie illectus. Iam sacram purpuram quam ab eodem Pon-
 tifice , Francisco Borgiæ Carolus V. impetrarat , quanto molimine , quo
 successu ab eo defenderit , clarius docebit Epistola quam ea de re ad Bor-
 giam dedit , qui tunc Ignatio ab secretis erat. Eius Epistolæ verba sunt
 [Carissime in Christo Iesu mi Pater. Multiplici nobis argumento constat ,
 Deo quantoperè cordi sit R. vestræ simplex , & vltro abiecta conditio ,
 nunc tamen ex eo fit manifestius , quod eam grauissimo ponderi subduxit
 pilei , caput molestius vexantis , quam quiuis ex iis quos solet Antonius Rio-
 nus discumbentibus imponere. Decem fere , aut duodecim dies sunt , cum
 ex sacro confessu egressus Cardinalis Cueva , significauit Patri nostro , con-
 stitutum esse de R. vestra in Cardinalem promouenda , quod idem mihi
 Cardinalis Maffeus gratulabatur mirificè , cum eo ipso die illum adissem ;
 sed hoc apud illum cum aperte dolerem , quod esse dicerem ab Societate
 valde alienum , vellem , ait , Societatem vestram , Seminarium fieri Epis-
 coporum , & Cardinalium. Postquam autem audisset ex Cardinali Cueva
 Pater Generalis decreti negotij quæ dictæ fuerant rationes , statuit de eo cum
 Pontifice agere , & egit tam prosperè , vt significaret Pontifex , nihil se
 ambigere , quin Romæ in Societate status præsens maioris esset ad Dei
 gloriam momenti , quam si foret in Collegium Cardinalium adlecta , quin
 & eò venit vt diceret , R. vestræ vitam aut cuiusuis alterius è nostris , præ-
 optare se suo pontificatui , quod vni scilicet attenderemus Deo , sibi nimio
 plura incumberent quibus cogere in varia distrahi , & in eo denique res
 stetit , vt negaret missurum se ad R. V. pileum , contra ipsius voluntatem ,
 ac nili certò de ipsius assensu accepisset. Viderit iam R. vestra vtrum ve-
 lit ; Pontifici quidem à Patre nostro iam affirmatum est ipsam nolle , &

solo

solo huius rei metu frigidissima tempestate, ipsam Roma existē, quo factum, vt Pontifex cogitationes alio verteret: actum inde ab eo etiam cum præcipuis Cardinalium; cum aliis summissi qui agerent, & cum ipso Legato Iacobo Mendoza, mēnsque Pontificis omnibus explicata; ac licet extiterit nemo, quin se vehementer dignitatem illam R. vestra velle prætulerit, multasque ad hoc rationes notarit; sed in eam demum persuasione omnes conuenerunt, vt faterentur id non conuenire. Habetur itaque pro re conelamata, talisque tota vrbe iactatur, quod in R. vestra arbitrio posita fuerit, quam putem aperto ad solem, & pluuiam capite ambulaturum libentius, quam vt eo pileo se tegat. Nunc boni nunciij gratiam ex ea peto, Sacrum pro me faciat de Spiritu sancto, vt dignetur mihi ad obsequendum sibi vberius adesse. Romæ 1. Iunij 1552. Ex commissione Patris Nostri Ignatij. Seruus in Christo, Ioannes Polancus.] Hoc porro negotium priusquam Ignatius cum Pontifice & Cardinalibus tractaret, triduum totum ardentius cum Deo tractauerat, indixeratque nostris sacrificia, & preces, quibus sibi mentem eò inflecti postularer, quod esset Deo gloriosius futurum, atque hinc tam clara in luce, Deum velle perspexit, ab Societate hunc honorem depelli, vt diceret, ne omnium quidem mortalium supplicibus studiis ab eo arcendo destitutum. Nec fuisse videtur futurus lentior, si quod instabat Lainio exitum habuisset, nempe vt is quoque inter Cardinales adscriptus fuisset à Paulo quarto, à quo vnice amabatur; cuidam enim ex nostris Patribus in hæc verba professus fuerat suam mentem: breui fortassis Lainius, renunciandus est Cardinalis, id si euenerit, tantos in oppositum motus, excitaturus sum, vt palam intelligatur ab omnibus, honores eiusmodi, quo animo Societas ferat. Et sanè, Deo laus; multo plures de Societate Episcopatum recusarunt, ad quem expeiebantur magnis suffragiis, quam qui supremo imperio ad illum coacti sunt: vti & maiore numero fuere qui sacram purpuram Societatis panno, ac vita mutare voluerunt, quam qui ex Societate sacram purpuram induerunt. Superbiam nobis Philippica sua inter sexcentas calumnias Arnaldus, multique hæretici, affingunt nobis minimè triuiale; hoc si quam veri præferret nebulam, nostræque ambitus, non dico macros, & tenues, sed Eminentissimos dumtaxat honores captaret, ex tam multis nostrorum, quos Reges, & Imperatores, habere conscientie arbitros voluerunt, profecto vel vnus aliquis, id fastigium prehensisset. At ne vni quidem id hætenus obuenerit, non quod multorum egregia merita tantis præmiis paria non essent, vel apud principes summè beneuolos tantum gratia non polerent: verum alia Deo sanctè sponponderant, aliis conditionibus viuere, pro Instituto didicerant; religioso suimet contemptu & subiectione vltronea superbi.

Iam hæc dignitatum professa tam serio repulsa, semper ab sanctis, & sapientibus credita est mira, ac necessaria efficacitatis, qua se tueretur Societas; non ab iis modo quæ Religionis cuiusuis naturam labefactant, sed

XXX.

De exclusis
ab Societate
dignitatibus
sapientum
iudicia.